

eller nogen Indflydelse i det borgerlige Samfund, medmindre de gaae frem med Naadehold og Besindighed (Hør!), medmindre de søge at forandre de for dem skadelige Forhold paa en jævn forftridende Naade og søge at undgaae enhver pludselig Dvergang (Hør!). Jeg troer, at det er den eneste Vej, hvorpaa Menigmand ogsaa hertilands kan opretholde den Frihed, vi, Gud ske Lov, have faaet, ligesom jeg ogsaa troer, at man vil indrømme, at overalt i Europa, hvor Forfatningerne ikke have været meget gamle, forinden de ere blevne stødte overende, der har den nærmeste Grund været, at man ikke vidste at begrænde sig selv med Hensyn til den Magt, man havde faaet (Hør!), og at man vilde gjøre formeget paa eengang (Hør!), og derfor kunde de ikke bestaae. Jeg troer derfor, at det i Menigmands Interesse er den eneste Vej, man kan gaae, at gaae jævnt og successtvt. frem. Er det ikke ogsaa den eneste rette Vej med Hensyn til de Reformer, som den ærede Rigsdagsmand nævnte, nemlig de indre Reformer i Fæsteafsløsnings, Communal- og Skolereformerne, for at faae dem hurtigere, at vi gaae ind paa nærværende Lov. Hvad er det, som i Grunden meest har hindret og udsat disse Reformers Indførelse hos os? Er det ikke det, at vi ikke vare komne udover de Bømseligheder, det forstyrrede og adspaltede Forhold, hvori vi i de sidste Aar have befundet os (Hør!)? Og havde vi maaffee ikke havt disse Reformer tidligere, naar vi tidligere havde kunnet komme ud af disse Forvillinger og faaet vort Land ordnet, hvad enten det nu var blevet til Gideren eller Elben? Men er det, som jeg troer Enhver vil indrømme, sandt, skulle vi da, ved at udskyde denne Lov og derved udskyde den endelige Ordning af Monarchiet, hvortil vi Alle stræbe, bidrage til, at disse Reformer udsættes længere. Ønske vi dem, maae vi fremfor Alt søge at bortrydde de Hindringer, som stille sig i veien derfor, og den væsentligste Hindring er, at vi ikke have faaet ordnet Monarchiets Anliggender. Det forekommer mig derfor, at vi ogsaa af dette Hensyn, foruden af flere andre, bør gaae ind paa nærværende Lov, for derved at gjøre Bort til, saa hurtigt som muligt, at fremstjude hine Reformer. Det

var, hvad jeg ønskede at udtale. Den sidste ærede Rigsdagsmand gav os et nyt Indblik i hans dybe Statsmandsslogskab. Som bekendt vide vi, at han selv anseer det, han udtaler, for at være en Steen, som man er nødt til at lade ligge, og jeg kan virkelig heller ikke løfte den Steen, han der stillede op. Jeg troer, at Ingen vil kunne gjøre det; jeg troer, at selv det høitagtede Ministerium, der dog, efter min Mening, har ryddet adskillige Steene bort, som de ærede Herrer havde fultet op, det vil heller ikke kunne rydde denne Steen afveien; men jeg troer heller ikke, at de bryde sig stort om at rydde den afveien; jeg troer, at de roligt ville lade den ligge, og det kunne de vistnok ogsaa.

Riegels: Da jeg ved denne vigtige Sags første Behandling udtalte mig, da erklærede jeg, at jeg vilde stemme for den. Jeg gjorde det med al den Bestemthed, som var en Følge af det Indtryk, som en saa vigtig Consequens af den kongelige Kundgjørelse maatte ytre paa mig. Efterat vi nu her have hørt saa mange værdifulde Udtalelser for og imod Lovforslaget, er det mig kjær, at der gives mig Leilighed til at udtale den Anskuelse af Sagen, der ved første Behandling har foranlediget mig til ubetinget at stemme for den. Jeg har, som det ærede Thing maaffee mindes, dengang i Hovedsagen sluttet mig til et Foredrag af det høiarværdige Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) (Monrad: Ja, en Deel af den!); ja, derfor siger jeg ogsaa i Hovedsagen. Jeg tilstaaer, at jeg vilde ønske, at han havde holdt fast ved sit Forslag, hvormed han er fremkommen i Udvalget; jeg vilde ogsaa da have sluttet mig dertil, og jeg troer, at maaffee ret Mange i Thinget vilde have sluttet sig dertil; thi jeg troer, at det indeholder, hvad vi kunne gaae ind paa, og jeg troer, at selv den høitærede Finanzminister maaffee vilde have været istand til at gaae ind derpaa. Var det tænkeligt, at Heelstatens Ordning kunde lade længe vente paa sig, eller at den kunde blive staaende i længere Tid ved den tilveiebragte militaire Eenhed og den nu tilføjede Soldeenhed, saa vilde jeg indrømme, at der kunde være megen Anledning til at gaae ind paa flere af de mange Betæneligheder,